T016 BD VII 209-Q1 Bách Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH BAÙCH DUÏ QUYEÅN 1

1. Ngöôøi ngu aên muoái.
2. Ngöôøi ngu ñeå daønh söõa boø.
3. Duøng gaäy ñaùnh vôõ ñaàu.
4. Ngöôøi vôï giaû cheát.
5. Ngöôøi khaùt gaëp nöôùc.
6. Con cheát muoán an taùng trong nhaø.
7. Nhaän ngöôøi laøm anh.
8. Chaøng nhaø queâ vaø kho vua aên troäm.
9. Khen cha ñöùc haïnh.
10. Nhaø laàu ba taàng.
11. Baø-la-moân gieát con.
12. Naáu nöôùc ñöôøng.
13. Ngöôøi hay saân haän.
14. Gieát ngöôøi daãn ñöôøng ñeå teá trôøi.
15. Löông y boác thuoác mau lôùn cho coâng chuùa con vua.
16. Töôùi mía baèng nöôùc mía.
17. Nôï naêm tieàn.
18. Leân laàu maøi dao.
19. Ñi thuyeàn roi cheùn baïc.
20. Pheâ bình vua baïo ngöôïc.
21. Ngöôøi phuï nöõ caàu con.

1- NGÖÔØI NGU AÊN MUOÁI Thuôû xöa coù moät chaøng ngoác ñeán nhaø baïn chôi. Ngöôøi chuû ñaõi tieäc. Anh ta aên khoâng vöøa mieäng, cheâ khoâng ngon. Ngöôøi chuû nghe theá beøn boû theâm muoái vaøo. Ngöôøi ngu aên côm thaáy ngon neân töï nghó: “Ngon nhö vaäy laø do muoái, ít muoái maø coøn ngon nhö vaäy huoáng chi duøng nhieàu.” Chaøng ngoác kia lieàn laáy muoái aên khoâng, töôûng raèng aên vaøo raát ngon nhöng traùi laïi vì theá maø mang beänh. Ví nhö ngoaïi ñaïo nghe raèng: “Giaûm bôùt aên uoáng coù theå ñaït ñaïo”, lieàn nhòn ñoùi suoát baûy ngaøy hoaëc möôøi laêm ngaøy, töï haønh haï mình maø khoâng bieát vieäc nhòn ñoùi khoâng lôïi ích gì cho vieäc tu taäp. Cuõng gioáng nhö ngöôøi ngu kia cho raèng muoái aên ngon neân laáy muoái aên khoâng cho söôùng mieäng chaúng khaùc gì.

2- NGÖÔØI NGU ÑEÅ DAØNH SÖÕA BOØ Thuôû xöa coù moät ngöôøi ngu saép coù böõa tieäc môøi raát ñoâng khaùch, neân muoán ñeå daønh söõa boø cho ñuû ñeå ñaõi khaùch, beøn nghó: “Nay neáu ta moãi ngaøy vaét söõa boø caát giöõ thì laâu

ngaøy söõa seõ khoâng ngon hoaëc coù theå bò hö. Chi baèng ta cöù ñeå söõa chöùa ñaày trong buïng boø, ñôïi ñeán ngaøy ñaõi tieäc seõ vaét laáy ra moät theå." Nghó theá roài, oâng baét boø meï ñem nhoát rieâng bieät. Moät thaùng sau, ñeán ngaøy ñaõi tieäc, oâng môøi khaùch an toïa roài daét boø ra ñeå vaét söõa ñaõi khaùch, nhöng söõa cuûa con boø kia ñaõ khoâ caïn. Baáy giôø, quan khaùch moïi ngöôøi vöøa böïc boäi vöøa töùc cöôøi. Cuõng nhö ngöôøi muoán tu haïnh boá thí maø cho laø: "Ñôïi ñeán luùc toâi coù thaät nhieàu taøi saûn roài môùi boá thí." Theá nhöng chöa kòp gom goùp xong ñaõ bò caùc naïn luõ luït, hoûa hoaïn, troäm cöôùp hoaëc bò vua quan chieám ñoaït, hoaëc bò voâ thöôøng loâi keùo cheát ñi khoâng kòp boá thí. Gioáng nhö vieäc ñeå daønh söõa boø ñaõi khaùch cuûa ngöôøi ngu vaäy.

3- DUØNG GAÄY ÑAÙNH VÔÕ ÑAÀU Xöa kia coù moät chaøng ngoác ñaàu khoâng moïc toùc. Baáy giôø coù moät keû duøng gaäy ñaùnh leân ñaàu y hai, ba laàn, laàn naøo cuõng bò thöông, nhöng chaøng ngoác ta maëc nhieân chòu ñoøn khoâng bieát traùnh ñi. Ngöôøi haøng xoùm thaáy theá hoûi: –Sao anh khoâng traùnh ñi maø ñöa ñaàu ra höùng ñeán noãi vôõ caû ñaàu nhö theá? Chaøng ngoác ñaùp: –Haïng ngöôøi nhö keû kia chæ bieát kieâu ngaïo, yû mình coù söùc maïnh maø khoâng coù trí tueä, thaáy ñaàu ta khoâng coù toùc, ngôõ laø hoøn ñaù neân duøng gaäy ñaùnh vôõ ñaàu ta ñaáy chöù. Ngöôøi haøng xoùm noùi: –OÂng töï baûn thaân ngu si maø khoâng bieát laïi cho ngöôøi kia laø ngu. Neáu oâng khoâng ngu thì taïi sao laïi ñeå cho haén ñaùnh ñeán vôõ ñaàu maø khoâng bieát traùnh. Caùc vò Tyø-kheo cuõng vaäy. Khoâng bieát vaâng giöõ ñaày ñuû giôùi ñöùc, trao doài trí tueä, chæ lo chaêm soùc hình töôùng, ñieäu boä beân ngoaøi ñeå thaâu lôïi döôõng cuõng nhö chaøng ngoác kia bò ngöôøi ta ñaùnh leân ñaàu khoâng bieát traùnh ñeán noåi phaûi bò thöông tích maø coøn noùi raèng: "Haén thaät laø ngu." Nhöõng Tyø-kheo naøy cuõng theá.

4- NGÖÔØI VÔÏ GIAÛ CHEÁT Xöa kia coù chaøng ngu cöôùi ñöôïc ngöôøi vôï raát ñeïp neân raát yeâu thöông naøng. Nhöng ngöôøi vôï khoâng chung tình. Sau moät thôøi gian quan heä vôï choàng chung soáng, loøng taø daâm troãi daäy, naøng muoán boû choàng troán theo ngöôøi tình. Coâ ta bí maät baûo moät baø laõo: –Sau khi toâi ñi khoûi, baø haõy tìm moät thi haøi phuï nöõ ñem ñaët trong nhaø toâi, roài baûo vôùi choàng toâi laø toâi ñaõ cheát. Baø laõo ñôïi khi ngöôøi choàng ra khoûi nhaø lieàn ñem moät xaùc cheát phuï nöõ vaøo nhaø anh ta. Ngöôøi choàng trôû veà, baø ta lieàn noùi: "Vôï anh cheát roài!". Ngöôøi choàng xem qua thi haøi lieàn tin ngay laø vôï mình neân laøm ñaùm tang, khoùc loùc thaûm thieát, laáy cuûi döïng giaøn hoûa taùng thi haøi, caát giöõ tro xöông beân mình ñeâm ngaøy thöông nhôù. Sau moät thôøi gian, ngöôøi vôï bò ngöôøi tình nhaøm chaùn, phuï baïc, lieàn quay veà nhaø thöa vôùi choàng: –Toâi chính laø vôï chaøng. Chaøng ngoác lieàn traû lôøi: –Vôï toâi cheát ñaõ laâu! Coâ laø ai maø ñeán ñaây noùi doái laø vôï toâi. Ngöôøi vôï noùi ñeán hai ba laàn, chaøng ta cuõng nhaát quyeát khoâng tin. Cuõng nhö chaøng ngoác kia, keû ngoaïi ñaïo nghe theo hoïc thuyeát sai laàm, taâm sinh meâ hoaëc, chaáp thuû laø chaân lyù, vónh vieãn khoâng theå söûa ñoåi ñöôïc, duø ñöôïc nghe giaùo phaùp

chaân chaùnh cuõng khoâng tin töôûng thoï trì.

5- NGÖÔØI KHAÙT GAËP NÖÔÙC Thuôû xöa coù moät ngöôøi ngu si, ñaàn ñoän, ñi ñöôøng raát khaùt nöôùc, muoán tìm nöôùc uoáng. Vaøo luùc trôøi noùng böùc, chaøng ta nhìn dôïn naéng ngôõ laø nöôùc lieàn chaïy tôùi, thôøi may gaëp moät con soâng. Anh chaøng cöù ñöùng taàn ngaàn beân soâng nhöng khoâng uoáng. Coù

ngöôøi thaáy theá hoûi: –Anh ñaõ khaùt khoâ coå muoán tìm nöôùc uoáng, nay ñaõ ñeán choã coù nöôùc sao khoâng uoáng? Chaøng ngoác traû lôøi: –Neáu anh coù theå uoáng heát nöôùc döôùi soâng, toâi môùi coù theå uoáng heát. Nöôùc soâng nhieàu nhö theá khoâng theå naøo uoáng heát neân toâi khoâng uoáng. Cuõng vaäy, nhöõng keû ngoaïi ñaïo chaáp chaët lyù leõ cuûa mình, cho laø khoâng theå giöõ troïn veïn giôùi luaät trong ñaïo Phaät neân quyeát khoâng thoï giôùi. Do vaäy, trong töông lai khoâng ñöôïc moät chuùt ñaïo haïnh gì coøn bò troâi laên trong voøng sinh töû. So vôùi chaøng ngoác gaëp nöôùc khoâng uoáng neân bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ treân khoâng khaùc. 6- CON CHEÁT MUOÁN AN TAÙNG TRONG NHAØ Thuôû xöa coù moät ngöôøi ngu coù baûy ñöùa con. Moät hoâm, boãng coù moät ñöùa laên ra cheát. Thaáy con cheát, chaøng ta muoán an taùng thi haøi con trong nhaø coøn mình thì boû nhaø ra ñi. Coù ngöôøi haøng xoùm thaáy vaäy lieàn baûo: –Hai ñöôøng soáng cheát voán khaùc nhau. Anh mau ñem thi haøi ñöùa beù ra ngoaøi choân caát ñaøng hoaøng. Sao laïi ñeå thi haøi beù trong nhaø, boû nhaø ra ñi nhö theá? Nghe ngöôøi haøng xoùm noùi, luùc aáy, chaøng ta naûy sinh moät yù nghó ngoác ngheách: “Neáu khoâng ñöôïc an taùng trong nhaø, phaûi ñem ra ngoaøi choân, ta caàn gieát theâm moât ñöùa treû nöõa ñeå gaùnh hai ñaàu cho caân.” Theá roài, chaøng ta lieàn gieát theâm moät ñöùa treû nöõa, gaùnh ñeán nôi xa, hoang vaéng choân. Moïi ngöôøi nghe chuyeän ñoù ñeàu cöôøi cheâ thaäm teä, cho laø vieäc quaùi dò chöa töøng coù. Thí nhö Tyø-kheo phaïm moät giôùi khoâng aên naên, saùm hoái, söûa ñoåi, laïi maëc nhieân che giaáu toäi loãi coøn töï noùi mình thanh tònh. Khi coù baäc hieàn trí khuyeân baûo: “Ngöôøi xuaát gia giöõ gìn caám giôùi nhö gìn giöõ vieân ngoïc saùng khoâng ñeå tyø veát. Nay oâng ñaõ vi phaïm giôùi ñaõ thoï taïi sao khoâng phaùt loà saùm hoái?”. Tyø-kheo phaïm giôùi laïi noùi: “Neáu phaûi phaùt loà saùm hoái nhöõng toäi ñaõ phaïm thì haõy ñeå sau naøy phaïm nhieàu giôùi baát thieän, luùc aáy haõy saùm hoái luoân moät theå.” Cuõng nhö ngöôøi ngu treân ñaõ bò cheát moät ñöùa con laïi gieát theâm moät ñöùa nöõa. Vò Tyø- kheo aáy cuõng gioáng nhö vaäy. 7- NHAÄN NGÖÔØI LAØM ANH Thuôû xöa, coù moät chaøng töôùng maïo khoâi ngoâi, thoâng minh, taøi gioûi, laïi raát giaøu. Ngöôøi ñôøi khoâng ai khoâng khen ngôïi. Baáy giôø coù moät gaõ ngoác thaáy ngöôøi aáy nhö theá lieàn nhaän laø anh mình. Chæ vì ngöôøi kia giaøu coù, gaõ ta muoán lôïi duïng neân nhaän laø anh. Theá nhöng, khi thaáy ngöôøi kia trôû neân ngheøo khoù, tuùng baán thì y laïi tuyeân boá khoâng phaûi laø anh mình. Coù ngöôøi bieát chuyeän baûo: –Anh thaät ngoác ngheách quaù! Côù sao vì danh tieáng giaøu coù nhaän ngöôøi döng laøm anh, roài khi ngöôøi ta ngheøo khoù laïi phuû nhaän khoâng phaûi anh mình. Gaõ ngoác traû lôøi ngay: –Toâi chæ vì mong muoán tieàn baïc cuûa anh ta neân môùi nhaän y laø anh, chöù thaät ra y khoâng phaûi laø anh toâi. Neáu nhö y ñaõ laâm vaøo caûnh ngheøo khoù thì khoâng

phaûi laø anh toâi

nöõa. Moïi ngöôøi nghe lôøi gaõ noùi khoâng ai khoâng cöôøi khinh gaõ. Ngoaïi ñaïo cuõng vaäy. Nghe giaùo phaùp troïn laønh cuûa Ñöùc Phaät lieàn noãi loøng tham nhaän ñoù laø cuûa mình. Ñeán khi ñöôïc baäc Thieän höõu khuyeân neân tu haønh thì chaúng chòu tu taäp coøn baûo: “Toâi vì lôïi döôõng cuùng döôøng neân môùi duøng lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät daïy baûo chuùng sinh, chöù chaúng phaûi thaät tu thì côù gì phaûi tu taäp.” Nhö gaõ ngoác treân vì muoán tieàn baïc neân tuyeân boá ngöôøi giaøu coù laø anh, ñeán khi ngöôøi kia tuùng thieáu laïi noùi ngöôïc khoâng phaûi anh mình, nhöõng keû ngoaïi ñaïo kia cuõng nhö theá.

8- CHAØNG NHAØ QUEÂ VAØO KHO VUA AÊN TROÄM Thuôû xöa, coù moät anh chaøng nhaø queâ leûn vaøo kho vua troäm ñoà roài cao bay xa chaïy. Sau khi vuï troäm bò phaùt giaùc, nhaø vua lieàn sai ngöôøi taàm naõ khaép nôi vaø baét ñöôïc gaõ ñöa veà cung. Vua tra hoûi nguoàn goác chieác aùo. Gaõ ta bieän baïch: –Chieác aùo naøy chính laø vaät gia truyeàn cuûa oâng cha toâi. Ñöùc vua truyeàn leänh cho y baän chieác aùo. Chieác aùo aáy voán khoâng phaûi laø vaät cuûa y neân gaõ ta cöù loay hoay khoâng bieát caùch maëc, thöù phaûi mang treân caùnh tay lai ñeo döôùi chaân, thöù phaûi thaét ngay löng laïi ñoäi leân ñaàu. Vua thaáy y nhö theá lieàn truyeàn goïi quan laïi trong trieàu ñeán cuøng xem xeùt, roài phaùn: –Chieác aùo naøy neáu laø vaät gia truyeàn cuûa oâng cha ngöôi thì ngöôi phaûi bieát caùch maëc. Taïi sao ngöôi laïi maëc vaøo loän xoän nhö theá, thöù ôû treân laïi ñöa xuoáng döôùi maëc, chöùng toû ngöôi khoâng bieát caùch maëc. Do vaäy thaáy roõ chieác aùo kia chaéc chaén laø ngöôi laáy troäm, chaúng phaûi laø vaät gia truyeàn cuûa ngöôi. Trong chuyeän naøy, nhaø vua duï cho Ñöùc Phaät, hoaøng baøo duï cho giaùo phaùp, anh chaøng nhaø queâ ngu muoäi duï cho ngoaïi ñaïo troäm nghe Phaät phaùp, aên caép ñöa vaøo trong giaùo lyù cuûa mình roài töï nhaän laø cuûa hoï. Theá nhöng, vì khoâng giaûi thích ñöôïc neân hoï saép xeáp giaùo lyù cuûa Phaät moät caùch lung tung, loän xoän; khoâng theå bieát ñöôïc chaân nghóa cuûa giaùo phaùp. Cuõng nhö gaõ nhaø queâ treân ñöôïc chieác aùo quyù cuûa nhaø vua, khoâng bieát roõ thöù töï tröôùc sau neân baän vaøo moät caùch loän xoän, nhöõng keû ngoaïi ñaïo kia cuõng nhö theá.

9- KHEN CHA ÑÖÙC HAÏNH Thuôû xöa coù ngöôøi thöôøng ngôïi khen cha mình tröôùc maët nhieàu ngöôøi: –Cha toâi baûn taùnh raát nhaân haäu, chöa töøng laøm haïi hay troäm caép cuûa ai. OÂng luoân noùi chuyeän moät caùch khaúng khaùi, trung thöïc vaø thöôøng boá thí. Khi aáy, coù moät chaøng ngoác nghe ñöôïc lôøi treân beøn leân tieáng: –Ñaïo ñöùc vaø vieäc laøm cuûa cha toâi coøn toát hôn cha anh nöõa. Moïi ngöôøi lieàn hoûi: –Cha anh coù ñöùc haïnh gì? Môøi anh noùi thöû xem. Chaøng ta traû lôøi: –Töø nhoû ñeán giôø, cha toâi tuyeät haún daâm duïc, hoaøn toaøn khoâng bò duïc nhieãm. Moïi ngöôøi ñeàu noùi: –Cha anh neáu tuyeät haún daâm duïc taïi sao laïi sinh ra anh!

Keû ngu ngoác theá chæ bò ngöôøi ñôøi cöôøi cheâ maø thoâi. Haïng ngöôøi voâ trí treân ñôøi cuõng vaäy. Muoán taùn döông choã toát cuûa ngöôøi khaùc nhöng khoâng

hieåu roõ söï thaät veà ngöôøi ñoù neân ngöôïc laïi trôû thaønh lôøi mæa mai, chaâm choïc gioáng nhö chaøng ngoác treân coù yù taùn döông cha mình nhöng lôøi noùi ra laïi trôû thaønh ngaây ngoâ, sai laïc. Haïng ngöôøi voâ trí cuõng nhö theá.

10- NHAØ LAÀU BA TAÀNG Thuôû xöa coù moät ngöôøi giaøu coù nhöng ngu ñoän. Moät hoâm, oâng ta ñeán thaêm moät gia ñình cöï phuù trong vuøng. Thaáy moät toøa nhaø ba taàng voâ cuøng myõ leä, cao roäng vaø saùng suûa, loøng oâng ta raát thích, töï nghó: "Tieàn baïc cuûa ta cuõng ñaâu coù thua haén, leõ naøo ta khoâng xaây ñöôïc moät caùi nhaø laàu nhö theá." Veà ñeán nhaø, oâng ta laäp töùc cho môøi vò kyõ sö tröôûng xaây döïng ñeán hoûi: –Coù phaûi oâng ñaõ laøm toøa nhaø laàu myõ leä kia khoâng? Vò kyõ sö traû lôøi: –Vaâng, chính laø toâi laøm. Nghe vaäy, oâng phuù hoä lieàn baûo: –Nay oâng haõy xaây ngay cho toâi toøa nhaø nhö cuûa oâng ta. Vò kyõ sö tröôûng lieàn cho thôï khôûi coâng ñaøo moùng, ñaép neàn, xaây töôøng laøm nhaø. OÂng nhaø giaøu ngu ngoác noï thaáy thôï tieán haønh laøm moùng, xaây töôøng, phoøng oác ngoån ngang, ngaïc nhieân lieàn hoûi vò kyõ sö tröôûng: –Caùc oâng muoán xaây caùi gì vaäy? Vò kyõ sö traû lôøi: –Thì laøm nhaø laàu ba taàng. OÂng phuù hoä lieàn noùi ngay: –Toâi chöa caàn hai taàng döôùi. OÂng haõy cho thôï xaây ngay taàng treân cuøng cho toâi. Vò kyõ sö tröôûng lieàn baûo: –Vieäc aáy khoâng theå naøo ñöôïc. Laøm gì coù vieäc khoâng caát taàng treät maø coù theå xaây taàng hai, khoâng coù taàng hai thì laøm sao coù theå xaây taàng ba ñöôïc. Gaõ nhaø giaøu ngoác ngheách vaãn naèng naëc: –Toâi nay khoâng duøng hai taàng döôùi. OÂng chæ xaây taàng treân cuøng cho toâi thoâi. Moïi ngöôøi luùc baáy giôø bieát chuyeän ñeàu cheâ cöôøi oâng ta: –Khoâng caát taàng moät thì laøm sao coù theå xaây taàng thöôïng cô chöù! Caâu chuyeän naøy duï cho moät soá ngöôøi trong boán chuùng ñeä töû cuûa Ñöùc Phaät khoâng chòu noã löïc, tinh caàn tu taäp, quy kính Tam baûo, löôøi bieáng giaûi ñaõi maø laïi mong caàu Thaùnh quaû, coøn tuyeân boá: "Toâi nay khoâng caàn traûi qua ba thaùnh vò baäc döôùi chæ mong chöùng ñaéc töù quaû A-la-haùn maø thoâi." Nhöõng ngöôøi nhö theá cuõng seõ bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ gioáng nhö oâng nhaø giaøu ngu ngoác treân khoâng khaùc.

11- BAØ-LA-MOÂN GIEÁT CON Xöa kia coù moät vò Baø-la-moân töï xöng laø hoïc roäng hieåu nhieàu, luoân töï phuï laø laøu thoâng thieân vaên, ñòa lyù, thuaät chuù, taát caû caùc moân khoâng moân naøo khoâng bieát. Muoán phoâ

tröông taøi naêng baûn laõnh cuûa mình, oâng ta beøn sang nöôùc khaùc, oâm con maø khoùc. Coù ngöôøi hoûi oâng: –Vì sao oâng khoùc loùc nhö theá? Vò Baø-la-moân traû lôøi: –Ñöùa con nhoû cuûa toâi trong baûy ngaøy nöõa seõ cheát. Toâi ñang lo laéng con cheát yeåu neân ñau xoùt maø khoùc ñaáy thoâi. Moïi ngöôøi ñeàu khuyeân: –Maïng soáng con ngöôøi khoù maø tính toaùn kieát hung, toát xaáu ñöôïc. Bieát ñaâu baûy ngaøy nöõa con oâng coù theå khoâng cheát, oâng vì sao laïi khoùc loùc thaûm thieát nhö vaäy, OÂng ta lieàn noùi: –Maët trôøi, maët traêng coù theå môø, sao trôøi coù theå rôi chöù lôøi tieân ñoaùn cuûa toâi khoâng theå naøo sai laàm ñaâu. Roài vì danh tieáng cuûa mình, ñeán ngaøy thöù baûy, anh ta töï tay gieát cheát con mình ñeå chöùng minh lôøi tieân tri cuûa mình. Sau baûy ngaøy, moïi ngöôøi nghe con oâng ta

cheát ñeàu ca tuïng: –Quaû laø baäc ñaïi trí, lôøi oâng noùi khoâng sai chuùt naøo. Loøng hoï raát khaâm phuïc, tin töôûng, neân cuøng nhau keùo ñeán toân kính. Caâu chuyeän naøy duï cho moät soá ngöôøi trong boán chuùng ñeä töû cuûa Ñöùc Phaät vì tieáng taêm quyeàn lôïi neân töï xöng laø ñaéc ñaïo, ngu si ñoaïn maát taâm Boà-ñeà, giaû töôùng töø bi ñöùc ñoä. Do nhaân aáy neân ôû trong töông lai laõnh chòu quaû khoå voâ cuøng gioáng nhö vò Baø-la-moân muoán chöùng toû lôøi tieân tri cuûa mình neân töï gieát con, löøa doái moïi ngöôøi vaäy. 12- NAÁU NÖÔÙC ÑÖÔØNG Thuôû xöa coù moät chaøng ngoác laøm ngheà naáu ñöôøng. Moät hoâm, coù oâng phuù hoä ñeán nhaø thaêm. Khi aáy, chaøng ta töï nghó: “Ta ñang naáu nöôùc ñöôøng. Neân ñem moät ít nöôùc ñöôøng ñang naáu môøi oâng ta aên thöû.” Nghó vaäy, anh ta theâm ít nöôùc vaøo noài maät ñang ñun treân löûa. Muoán nöôùc ñöôøng mau nguoäi, anh ta ra söùc quaït nöôùc ñöôøng trong noài ñang ñaët treân beáp löûa. Ngöôøi baïn thaáy theá baûo: –Anh khoâng taét löûa döôùi loø maø cöù quaït maõi nöôùc ñöôøng trong noài thì laøm sao maø nguoäi ñöôïc. Moïi ngöôøi coù maët khi ñoù ñeàu cöôøi noùi lôùn cheá gieãu anh ta. Chuyeän naøy duï cho ngoaïi ñaïo khoâng noã löïc dieät tröø löûa tham, saân, si ñang boác chaùy trong taâm, chæ bieát haønh xaùc khoå haïnh, naèm giöôøng gai, thieâu ñoát thaân mình trong naéng gaét maø voïng caàu ñaït ñaïo quaû thanh löông, tòch tónh thì cuoái cuøng khoâng coù keát quaû maø coøn bò baäc Trí cöôøi cheâ. Hieän taïi chòu khoå, töông lai nhaát ñònh troâi laên trong luaân hoài sinh töû.

13- NGÖÔØI HAY SAÂN HAÄN Thuôû xöa coù moät ngöôøi cuøng baïn beø ngoài trong nhaø bình luaän phaåm haïnh cuûa ngöôøi khaùc. Anh ta noùi: –Nhaân caùch, ñaïo ñöùc cuûa anh ta thì raát toát, chæ coù hai taät xaáu: moät laø taùnh hay noùng naûy, hai laø chaïm vieäc hay loã maõng. Ngay luùc ñoù, anh chaøng kia ñi ngang qua nghe ñöôïc lôøi aáy laäp töùc noåi giaän ñuøng ñuøng, nhaûy boå vaøo nhaø maéng chöûi ngöôøi vöøa noùi, roài ñaám ñaù anh ta moät traän. Moïi ngöôøi trong nhoùm leân tieáng: –Taïi sao anh laïi ñaùnh ngöôøi ta nhö theá haû? Anh chaøng traû lôøi: –Tröôùc nay, toâi chöa töøng bao giôø noåi giaän hay loã maõng vaäy maø haén laïi noùi toâi hay noùng naûy, chaïm vieäc hay loã maõng cho neân toâi ñaùnh haén. Ngöôøi kia lieàn baûo: –Hieän giôø chính boä daïng saân haän vaø loã maõng cuûa anh ñaõ chöùng minh roài ñaáy! Sao laïi cho laø noùi xaáu anh. Moïi ngöôøi ñeàu böïc töùc, traùch maéng taùnh hung baïo cuûa anh ta. Thaät ñaùng bò ngöôøi ñôøi khinh cheâ laø ngu muoäi. Nhöõng keû ñam meâ röôïu cheø cuõng vaäy, chìm ñaém trong men say, laøm nhieàu ñieàu xaèng baäy. Nghe moïi ngöôøi cheâ traùch laïi sinh loøng oaùn traùch. Theá nhöng noãi khoå do haäu quaû cuûa röôïu taïo ra ñaõ chöùng minh cho vieäc ñoù. Boïn hoï cuõng gioáng anh chaøng ngu ngoác treân khoâng muoán nghe loãi cuûa mình, khi nghe ngöôøi khaùc pheâ bình laïi muoán sinh söï, ñaùnh loän vaäy.

14- GIEÁT NGÖÔØI DAÃN ÑÖÔØNG ÑEÅ TEÁ TRÔØI Thuôû xöa, coù moät chaøng thöông gia döï ñònh vöôït bieån buoân baùn. Chuyeán haûi trình caàn coù moät ngöôøi daãn ñöôøng môùi coù theå ñi ñöôïc. Do vaäy, taát caû cuøng nhau baøn tính

ñeå môøi moät ngöôøi daãn ñöôøng. Sau khi môøi ñöôïc moät ngöôøi daãn ñöôøng, ñoaøn thöông gia beøn khôûi haønh. Chaúng bao laâu, taøu gheù vaøo moät vuøng ñaát roäng. Taïi ñoù coù moät ñeàn thôø chö Thieân. Hoï phaûi gieát moät ngöôøi ñeå hieán teá roài môùi coù theå ñi tieáp. Khi ñoù caùc nhaø buoân cuøng hoïp baøn: –Taát caû chuùng ta ñeàu laø beø baïn, thaân thích. Ñaõ vaäy thì laøm sao coù theå choïn moät ngöôøi ñeå teá trôøi ñöôïc. Trong ñoaøn, chæ coøn anh chaøng daãn ñöôøng kia. Chi baèng gieát anh ta ñeå hieán teá. Baøn tính xong, hoï beøn gieát ngöôøi daãn ñöôøng ñem hieán teá chö Thieân. Cuùng teá xong, muoán khôûi haønh thì moïi ngöôøi trong ñoaøn ñeàu laãn loän, queân maát phöông höôùng, chaúng bieát ñi veà höôùng naøo. Cuoái cuøng, taát caû ñeàu cheát trong caûnh cuøng khoán. Ngöôøi ñôøi cuõng theá: Muoán vaøo bieån Phaät phaùp ñeå tìm chaâu baùu caàn phaûi laáy vieäc tu taäp phaùp haïnh laønh laøm Baäc Ñaïo Sö. Phaù huûy haïnh laønh thì maõi maõi khoâng thoaùt khoûi con ñöôøng sinh töû meânh moâng, traûi thaân trong ba ñöôøng khoå, chòu khoå naõo trieàn mieân cuõng nhö ñoaøn thöông gia vaøo beå caû bao la laïi gieát ngöôøi daãn ñöôøng neân queân maát beán veà. Cuoái cuøng ñaønh taùn thaân trong caûnh khoå.

15- LÖÔNG Y BOÁC THUOÁC MAU LÔÙN CHO COÂNG CHUÙA CON VUA

Thuôû xöa coù oâng vua sinh ñöôïc moät naøng coâng chuùa. Ngaøy kia, nhaø vua truyeàn goïi
moät vò löông y ñeán baûo: –Khanh haõy boác moät loaïi thuoác ñeå coâng chuùa uoáng vaøo lôùn ngay töùc khaéc cho traãm. Vò löông y thöa: –Thaàn coù moät phöông thuoác raát hay uoáng vaøo coù theå lôùn ngay töùc khaéc nhöng phaûi ñeán phöông xa môùi coù. Thaàn chæ xin beä haï moät ñieàu laø töø nay ñeán khi thaàn mang thuoác veà, beä haï khoâng ñöôïc ñeán thaêm coâng chuùa. Ñôïi khi naøo thaàn ñem thuoác veà cho coâng chuùa uoáng xong, seõ ñöa coâng chuùa dieän kieán beä haï. Vò löông y laäp töùc leân ñöôøng ñeán phöông xa tìm thuoác. Traûi qua möôøi hai naêm vò aáy môùi ñem thuoác veà cho coâng chuùa uoáng roài ñöa coâng chuùa ñeán dieän kieán ñöùc vua. Nhaø vua thaáy coâng chuùa ñaõ tröôûng thaønh, vui möøng keâu to: –Thaät laø Thaùnh döôïc! Con ta uoáng xong ñaõ lôùn ngay laäp töùc. Nhaø vua truyeàn leänh cho caän thaàn ñem ngoïc ngaø, chaâu baùu ban thöôûng cho vò löông y. Ngöôøi ñöông thôøi ñeàu cöôøi cheâ vua ngoác ngheách, khoâng bieát tính tuoåi con mình neân khi thaáy con ñaõ lôùn laïi ngôõ do hieäu quaû cuûa thuoác. Ngöôøi ñôøi cuõng theá, mong trôû thaønh con ngöôøi hieàn thieän neân phaùt nguyeän: “Toâi nay mong caàu ñaïo giaûi thoaùt, kính nguyeän ñöôïc gaëp baäc Löông sö chæ daïy ñeå toâi thaønh ngay baäc Hieàn nhaân.” Vò Ñaïo sö duøng phöông tieän daïy anh ta toïa thieàn, tu quaùn giaùo lyù möôøi hai nhaân duyeân, daàn daàn nuoâi döôõng caùc ñöùc haïnh laønh cho ñeán khi ñaéc quaû A-la- haùn. Khi chöùng quaû A-la-haùn, ngöôøi aáy voâ cuøng haân hoan thoát leân: “Thaät laø nhanh choùng! Chính nhôø baäc Ñaïo sö neân chuùng ta môùi coù theå sôùm ñaït ñöôïc Dieäu phaùp toái thöôïng.”

16- TÖÔÙI MÍA Thuoâ xöa coù hai ngöôøi cuøng nhau troàng mía. Caû hai ngöôøi ñoàng yù laäp ra moät quy öôùc: Ai troàng mía leân toát thì ñöôïc thöôûng, ai troàng leân xaáu thì phaûi bò phaït. Baáy giôø, trong hai ngöôøi, coù moät ngöôøi suy nghó: "Mía thì ngoït, neáu laø eùp mía laáy nöôùc roài ñem töôùi cho caây mía thì chaéc mía seõ raát toát, chaéc chaén thaéng haén ta." Nghó theá, muoán cho mía ngoït hôn, ngöôøi aáy ñem raát nhieàu mía ra eùp laáy nöôùc töôùi cho khoaûng mía môùi troàng. Theá nhöng keát quaû laïi traùi ngöôïc: taát caû mía môùi troàng cuûa anh ta ñeàu hö hoaïi heát! Ngöôøi ñôøi cuõng theá, mong caàu phöôùc laønh nhö giaøu sang, phuù quyù maø laïi chuyeân yû mình giaøu coù, caäy quyeàn theá öùc hieáp ngöôøi löông thieän ñeå chieám ñoaït taøi saûn. Roài duøng tieàn ñoù laøm vieäc phöôùc thieän mong ñöôïc quaû laønh. Hoï khoâng bieát raèng ngöôïc laïi trong töông lai seõ gaëp nhieàu hoaïn naïn cuõng nhö vieäc duøng nöôùc mía töôùi mía neân taát caû mía ñeàu maát traéng vaäy.

17- NÔÏ NAÊM TIEÀN Thuoâ xöa coù moät thöông gia cho baïn haøng vay naêm tieàn, maõi laâu khoâng thaáy traû, lieàn ñeán nhaø ñoøi nôï. Tröôùc nhaø ngöôøi kia coù moät con soâng lôùn. OÂng phaûi maát hai ñoàng tieàn ñoø ñeå sang soâng. Ñeán nôi khoâng gaëp ngöôøi vay nôï neân oâng ñaønh quay veà, sang soâng

laïi toán theâm hai ñoàng nöõa. Theá laø, vì ñoøi nôï naêm ñoàng maø phaûi toán ñeán boán ñoàng. Chæ vì ngaïi ñi boä meät nhoïc neân tieàn nôï thì ít maø tieàn traû toån thaát laïi quaù nhieàu! Keát quaû laø bò moïi ngöôøi cheâ. Ngöôøi ñôøi cuõng theá, vì chuùt ít lôïi danh, huûy hoaïi haïnh thanh cao, vì tö lôïi khoâng maøng leã nghóa, hieän taïi phaûi mang tieáng xaáu, töông lai phaûi chòu quaû baùo khoå ñau.

18- LEÂN LAÀU MAØI DAO Thuoâ xöa coù moät ngöôøi ngheøo laøm vieäc cho nhaø vua raát cöïc khoå. Traûi qua moät thôøi gian daøi, thaân theå y caøng suy yeáu. Nhaø vua thaáy theá thöông haïi ban cho xaùc moät con laïc ñaø. Anh chaøng toan loät da xaùc laïc ñaø vua ban nhöng dao ñaõ cuøn neân voäi ñi tìm moät vieân ñaù ñeå maøi dao. Kieám ñöôïc ñaù maøi treân laàu, chaøng ta lieàn maøi beùn dao roài xuoáng laàu baét ñaàu coâng vieäc. Theá roài, chaøng ta cöù leân laàu xuoáng laàu nhieàu laàn ñeå maøi dao. Cuoái cuøng, quaù meät vì phaûi leân laàu xuoáng laàu maõi, chaøng ta khieâng luoân xaùc con laïc ñaø leân laàu ñeå tieän vieäc vöøa maøi dao vöøa loät da. Haønh ñoäng cuûa anh chaøng bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ thaäm teä. Caâu chuyeän naøy duï cho haïng ngöôøi ngu phaù huûy giôùi caám, tích tröõ tieàn cuûa roài duøng ñoù ñeå boá thí, cuùng döôøng, tu phöôùc caàu ñöôïc sinh Thieân giôùi. Haïng ngöôøi aáy chaúng khaùc gì chaøng ngoác khieâng xaùc laïc ñaø leân laàu ñeå tieän vieäc maøi dao kia, boû coâng söùc ra quaù nhieàu maø keát quaû thu ñöôïc laïi raát ít.

19- ÑI THUYEÀN RÔI CHEÙN BAÏC Xöa kia coù moät ngöôøi laùi thuyeàn vöôït bieån. Giöõa ñöôøng, anh ta lôõ tay laøm rôi moät caùi cheùn baèng baïc xuoáng nöôùc. Anh ta lieàn khôûi leân moät yù nghó ngu ngoác: "Nay mình phaûi ñaùnh daáu ñeå nhôù vuøng nöôùc naøy, roài cöù ñeå ñoù maø ñi. Sau naøy seõ laën xuoáng laáy." Ñi ñöôïc hai thaùng, ñeán nöôùc Sö töû, chaøng ta gaëp moät con soâng lieàn laën xuoáng

nöôùc ñeå tìm caùi cheùn baïc ñaõ maát. Coù ngöôøi hoûi: –Anh muoán tìm gì vaäy? Anh ta traû lôøi: –Tröôùc ñaây, toâi ñaõ ñaùnh rôi moät caùi cheùn baïc. Nay muoán tìm laïi. Ngöôøi aáy lieàn hoûi: –Anh laøm rôi ôû choã naøo? Chaøng ta traû lôøi: –Toâi ñaùnh rôi khi môùi ra bieån. Ngöôøi kia hoûi tieáp: –Maát ñoä bao laâu roài? Anh chaøng ñaùp: –Ñaõ maát tröôùc ñaây hai thaùng. Ngöôøi aáy laïi hoûi: –Maát hai thaùng tröôùc ñaây maø sao laïi tìm ôû ñaây? Chaøng ta lieàn ñaùp: –Khi ñaùnh rôi caùi cheùn, toâi ñaõ vaïch nöôùc laøm daáu ñeå nhôù. Choã nöôùc maø toâi ñaùnh

daáu vaø choã nöôùc ôû ñaây ñaâu coù khaùc nhau, cho neân tìm ôû ñaây. Ngöôøi aáy cöôøi hoûi: –Nöôùc tuy khoâng khaùc nhau nhöng anh ñaùnh rôi ñoà ôû choã khaùc, nay laïi tìm ôû ñaây thì laøm sao coù theå tìm ñöôïc. Luùc baáy giôø, moïi ngöôøi ñeàu phaù leân cöôøi gieãu. Ngoaïi ñaïo cuõng nhö theá: Khoâng tu taäp theo haïnh chaân chính, cho raèng caùc haïnh laønh ñeàu nhö nhau neân choïn ngay loái tu khoå haïnh ñeå caàu mong giaûi thoaùt. Boïn hoï cuõng nhö chaøng ngoác treân maát cheùn baïc ôû moät nôi maø laïi tìm ôû moät nôi khaùc vaäy. 20- PHEÂ BÌNH VUA BAÏO NGÖÔÏC Thuôû xöa coù moät ngöôøi keå toäi vò vua ñöông thôøi, pheâ phaùn raèng: –Nhaø vua hieän nay taùnh tình baïo ngöôïc, trò nöôùc baát coâng. Lôøi aáy truyeàn ñeán tai vua, vua lieàn noåi giaän loâi ñình nhöng vaãn khoâng tra xeùt ñöôïc ai ñaõ noùi ra lôøi aáy. Sau ñoù, vua nghe lôøi nònh thaàn, ra leänh baét moät vò hieàn thaàn, xöû hình phaït tuøng xeûo, loùc nôi xöông soáng laáy moät traêm laïng thòt. Coù ngöôøi chöùng minh ñöôïc vò hieàn thaàn kia khoâng noùi lôøi ñoù. Loøng vua raát hoái haän, neân leänh ñem moät ngaøn laïng thòt ñaép traû laïi nôi xöông soáng cuûa vò quan kia. Suoát ñeâm vò hieàn thaàn ñau ñôùn reân ræ, khoå naõo voâ cuøng. Vua nghe tieáng reân la lieàn hoûi: –Sao ngöôi coøn reân la khoå naõo nhö vaäy? Ta ñaõ traû laïi gaáp möôøi laàn soá thòt ñaõ laáy cho ngöôi. Haún laø ngöôi cho laø chöa ñuû chaêng? Côù sao laïi ñau khoå nhö theá? Coù vò quan thaân tín taâu: –Taâu ñaïi vöông, neáu nhö chaët moät caùi ñaàu thì duø coù laïi ñöôïc moät ngaøn caùi ñaàu cuõng khoâng traùnh ñöôïc caùi cheát. Duø ñöôïc gaáp möôøi laàn soá thòt ñaõ maát, oâng ta cuõng khoâng khoûi ñau ñôùn, khoå naõo ñöôïc. Ngöôøi ngu cuõng theá, khoâng sôï quaû ñôøi sau, tham höôûng thuù vui hieän taïi, gaây taïo khoå naõo cho chuùng sinh roài laïi ñem nhieàu tieàn cuûa ñeàn buø, phaân phaùt cho moïi ngöôøi, töôûng raèng toäi chöôùng kia ñöôïc tieâu tröø, höôûng phuùc baùo voâ taän. Haïng vò aáy cuõng gioáng nhö vò vua kia naïo xöông soáng roùc thòt ngöôøi roài ñem thòt ñaép vaøo ñeàn traû, ngôõ raèng ngöôøi kia khoâng ñau ñôùn, bình yeân voâ söï.

21- NGÖÔØI PHUÏ NÖÕ CAÀU CON Thuôû xöa, coù moät naøng thieáu phuï ñaõ coù moät con nhöng loøng vaãn mong öôùc coù theâm moät ñöùa nöõa. Naøng ta lieàn ñi hoûi caùc phuï nöõ trong vuøng: –Trong caùc chò, coù ai bieát caùch xin höôùng daãn cho toâi sinh ñöôïc moät ñöùa con nöõa. Coù moät baø laõo leân tieáng baûo coâ ta: –Toâi coù caùch ñeå coâ coù theå sinh con nhöng tröôùc tieân coâ phaûi cuùng chö Thieân ñaõ. Naøng thieáu phuï beøn hoûi baø laõo: –Theá leã cuùng caàn nhöõng gì? Baø laõo noùi: –Gieát ñöùa con kia cuûa coâ, laáy maùu cuùng chö Thieân thì chaéc chaén seõ sinh ñöôïc nhieàu con.

Vöøa nghe xong, naøng ta theo lôøi baø laõo toan gieát con mình. Moät ngöôøi baïn saùng suoát bieát chuyeän lieàn cheâ cöôøi quôû traùch: –Sao coâ laïi ngu ngoác hoà ñoà ñeán nhö theá! Ñöùa con chöa sinh khoâng bieát coù sinh ñöôïc khoâng maø nay laïi toan gieát ñöùa coøn soáng. Ngöôøi ngu cuõng nhö naøng thieáu nöõ kia. Vì mong caàu sinh leân caùc coõi trôøi neân töï haønh haï xaùc thaân. Nieàm vui ôû coõi trôøi chöa thaáy maø hieän taïi xaùc thaân phaûi chòu thieâu ñoát trong voâ vaøn ñieàu ñau khoå, böùc baùch.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.